

Przekazanie listu o. Kordeckiego

Oryginał **listu przeora Jasnej Góry o. Augustyna Kordeckiego** do generała armii szwedzkiej Burcharda Müllera z 21 XI 1655 roku jest jednym z najcenniejszych eksponatów wystawy, przygotowanej na Jasnej Górze w ramach obchodów 350. rocznicy obrony Jasnej Góry w czasie „potopu” szwedzkiego.

List z autografem Kordeckiego, okazynie wypożyczony ze zbiorów Archiwum Królestwa Szwedzkiego w Sztokholmie (Riksarkivet), przywiozła do Częstochowy delegacja urzędników szwedzkich. Dokument ten przekazał przeorowi jasnogórskiemu o. Bogdanowi Waliczekowi, Henrik Klackenberg, przedstawiciel Riksarkivet. Obecny był także dyrektor Armémuseum w Sztokholmie Johan Engström. Uroczystość miała miejsce podczas specjalnej konferencji prasowej dla mediów 17 listopada.

O. dr Jan Golonka, kurator Zbiorów Sztuki Wotywniej na Jasnej Górze podkreślił wagę wydarzenia, kiedy kolejny, 76. już przeor jasnogórski i następca o. Kordeckiego, odbiera ten właśnie list swego poprzednika. Wyraził przy tym ogromną radość z możliwości zaprezentowania na wystawie tej swoistej „relikwii” jasnogórskiej. „Dla nas jest to przypomnienie tego wydarzenia sprzed 350 lat, wielkości i bogactwa ducha o. Kordeckiego - bohatera, mądrego i odważnego obrońcy Jasnej Góry. Jest to ogromne wzruszenie i wielkie przeżycie” – mówił **o. przeor Bogdan Waliczek** odbierając list.

„List o. Kordeckiego jest cenny dla Szwedów, i zdajemy sobie sprawę, jak cenny jest dla Polaków, i jak cenny jest dla Jasnej Góry” – podkreśla **Henrik Klackenberg**, przedstawiciel Riksarkivet. List Kordeckiego znajduje się na co dzień w specjalnym wydziale Archiwum Szwedzkiego – jest to osmiopoziomowy, całe w betonie silos sejfowy umiejscowiony pod jeziorem w sercu Sztokholmu. „Jest to tak obliczone, że dwie atomowe bomby nie dałyby rady rozsadzić tych skał granitowych, w których znajdują się magazyny” – zapewnia urzędujący tam H. Klackenberg.

Wystawa: „Jasna Góra w dobie potopu. Sanktuarium Matki Bożej za panowania Wazów (1587-1668)” została otwarta 19 listopada. Ekspozycja umiejscowiona jest w przestrzeniach Bastionu św. Rocha, pamiętającym czasy szwedzkiego oblężenia. Scenariusz wystawy, na której zgromadzono ok. 130 eksponatów, przygotowali historycy sztuki: o. Jan Golonka i Jerzy Żmudziński. Ekspozycja obejmuje kilka wątków tematycznych. Pokazane zostały pamiątki związane z obroną Jasnej Góry w 1655 roku oraz z bohaterskim przeorem o. Augustynem Kordeckim. W specjalnej, oszklonej gablocie, obok listu o. Kordeckiego można zobaczyć oprawione w skórę pierwsze wydanie pamiętnika bohaterskiego paulina pt. „Nova Gigantomachia”, drukowanego w latach 1657-1658 w Krakowie, w drukarni Franciszka Cezarego, a znajdujące się w zbiorach Biblioteki Klasztoru jasnogórskiego. W gablocie jest także różaniec, według tradycji należący do o. Kordeckiego, pochodzący z poł. XVII wieku, wykonany ze srebra i bursztynu, eksponowany dotąd w jasnogórskim Muzeum 600-lecia.

Archiwum Królestwa Szwedzkiego wypożyczyło także trzy inne dokumenty: listy generała Müllera do króla Szwecji Karola Gustawa z 4 XI, 12 XI i 16 XII 1655 r. „W tych listach generał zawiadamia króla, że postępy idą bardzo pomału i klasztor się nie podaje” – mówi Henrik Klackenberg, przedstawiciel Riksarkivet. Ze zbiorów archiwum Jasnej Góry pochodzi list Müllera, skierowany do klasztoru jasnogórskiego z 24 XII 1655 r. „Dyplomatyczne posunięcia o. Kordeckiego to majstersztyk – mówi o. Golonka – Kiedy przeszedł się tę korespondencję między Müllerem i Jasną Górą, Müllerem a feldmarszałkiem szwedzkim Wittenbergiem, później ich korespondencję z królem szwedzkim Karolem X Gustawem, to dopiero w liczbie tych ok. 50 listów korespondencji można sobie zobrazować ważność i wielkość tego wydarzenia, jakim było oblężenie szwedzkie. Dyplomacja działała na zwłokę - jak najdłużej się bronić, mądrze się bronić, mądrze prowadzić rozmowy. I to Kordecki robił razem z oficerami, byli tu przecież Stefan Zamojski i Piotr Czarniecki”.

Cennym eksponatem wystawy jest obraz Jana Matejki z 1885 roku: „Matka Boża unosząca się ponad klasztorem na Jasnej Górze podczas oblężenia szwedzkiego”, pochodzący ze Skarbcza jasnogórskiego.

Na wystawie pokazano także portret o. Kordeckiego z jasnogórskiej pracowni malarskiej z przełomu XVII-XVIII wieku, a także kule szwedzkie i polskie z czasów 'potopu' ze zbiorów jasnogórskich.

Na wystawie znalazły też swoje miejsce dwie monstrancje. Pierwsza, gotycko-renesansowa monstrancja z 1542 roku, według tradycji ufundowana przez króla Zygmunta I Starego, a według paulińskiego inwentarza skarbcza z 1685 opisana jako dar jego syna Zygmunta II Augusta - z tą monstrancją o. Augustyn Kordecki miał obchodzić wały jasnogórskie w procesji w czasie oblężenia szwedzkiego. Druga to złota „monstrancja Kordeckiego” z 1672 roku, sprawiona z wot za prowincjatu o. Augustyna Kordeckiego i według tradycji z jego inicjatywy, na pamiątkę oswoobodzenia Rzeczypospolitej od najazdu szwedzkiego.

Kolejnym wątkiem wystawy jest ukazanie pielgrzymowanie królów Polski z dynastii Wazów na Jasną Górę i ich dary wotywnie dla sanktuarium. W gablotach znajduje się księga, zawierająca opis pielgrzymki odbytej w 1633 roku na Jasną Górę przez króla Władysława IV Wazę i jego rodzeństwo, order Złotego Runa – wg tradycji z daru króla Władysława IV Wazy, figurka Matki Bożej Niepokalanie Poczętej – wg tradycji z daru króla Władysława IV Wazy, plakietka z przedstawieniem chusty św. Weroniki – fr. dekoracji korony Matki Bożej Jasnogórskiej, ufundowanej przez króla Władysława IV Wazę w 1635 r., ornaty z darów dynastii Wazów, portrety: królowej Anny Austriaczki (Wawel), Karola Ferdynanda Wazy – (Muzeum w Nysie), króla Zygmunta III Wazy (Wawel), króla Jana Kazimierza II Wazy (Klasztor Wizytek w Warszawie) i Władysława IV Wazy (Zamek Królewski w Warszawie). Ze Archiwum Jasnej Góry pochodzi „Księga Bractwa Świętych Aniołów Stróżów” z wpisami członków dynastii Wazów. Szczególnie wyeksponowany zostanie fakt fundacji Jasnej Góry jako twierdzy - decyzją króla Zygmunta III Wazy, ukończonej za panowania jego syna Władysława IV.

„Dynastia Wazów ma wielki wkład w Jasną Górę, w powstanie całego założenia militarnego – twierdzy Jasna Góra” – przypomina o. Jan Golonka.

„Z muzeum Armii Szwedzkiej zostały przywiezione cztery sztandary bojowe, które zostały zdobyte w Rzeczypospolitej w czasie 'potopu' – mówi **Johan Engström**, dyrektor Armémuseum w Sztokholmie - Oczywiście nie zdobyto ich pod samą Jasną Górą. Nasze muzeum ma taki specjalny wydział, który zawiera tylko 'polonica', głównie tupy wojenne. Ale na szczęście wojna jest już skończona, i Polacy i Szwedzi są teraz przyjaciółmi. Dla Szwedów klasztor jasnogórski może więcej łączy się z 'Solidarnością', z Lechem Wałęsą, z tym, co się w Polsce wtedy stało. Wówczas większość Szwedów po raz pierwszy dowiedziała się o istnieniu Czarnej Madonny, Maryi Królowej Polski, o istnieniu Jasnej Góry”.

Muzeum Wojska Polskiego wypożyczyło m.in.: szable, muszkiety i prochownicę z XVII wieku., kolczugę przypisywaną królowi Janowi Kazimierzowi, siodło wg tradycji po Stefanie Czarnieckim.

Wystawę zamyka wątek maryjny - śluby króla Jana Kazimierza, który ogłasza Matkę Bożą Królową Korony Polskiej. Fakt ten obrazuje m.in. drugi z obrazów autorstwa Jana Matejki - „Śluby Jana Kazimierza we Lwowie w 1656 r.”, wypożyczony z Muzeum Narodowego w Krakowie.

Eksponaty zgromadzone na wystawie pochodzą m.in. ze zbiorów: Jasnej Góry, muzeów w Sztokholmie w Szwecji, Zamku Królewskiego na Wawelu, Zakładu Narodowego im. Ossolińskich we Wrocławiu oraz placówek w Warszawie: Archiwum Głównego Akt Dawnych, Muzeum Narodowego, Muzeum w Wilanowie i Zamku Królewskiego.

Zarówno przywiezione dokumenty, jak i inne eksponatów na wystawie ubezpiecza Powszechny Zakład Ubezpieczeń S.A. Ekspozycja jest monitorowana systemem czujników 24 godziny na dobę.

Wystawie towarzyszy wydanie okolicznościowego albumu pt. „Jasna Góra w dobie 'potopu'. Sanktuarium Matki Bożej za Wazów (1587-1668). Księga jubileuszu 350-lecia Jasnej Góry 1655-2005”.

Ekspozycję można oglądać do 6 lutego 2006 roku.

o. Stanisław Tomoń
2005-11-18, piątek, godz. 21.15

Scenariusz wystawy: o. Jan Golonka OSPPE, Jerzy Żmudziński

Komisarze wystawy: o. Jan Golonka OSPPE (Kurator Zbiorów Sztuki Wotywniej na Jasnej Górze)
i płk. Jacek Macyszyn (Dyrektor Muzeum Wojska Polskiego w Warszawie), przy współpracy: Aleksandra Głowackiego i Jerzego Żmudzińskiego

Koncepcja aranżacyjna, koordynacja i sekretariat wystawy: Marek Soczyk, Janusz Jadczyk, Jerzy Żmudziński

Aranżacja plastyczna: Monika Kielecka, Paweł Rosołek - Muzeum Wojska Polskiego - Warszawa

Opieka konserwatorska: Helena Hryszko, Ewa Soszko - ASP Warszawa, Grażyna Lazarowicz - Częstochowa

Eksponaty pochodzą ze zbiorów:

Sztokholm - Skokloster slott, Armémuseum, Riksarkivet

Kraków - Klasztor Ojców Karmelitów Na Piasku, Muzeum Narodowe, Zamek Królewski na Wawelu

Nysa - Muzeum

Warszawa - Archiwum Główny Akt Dawnych, Biblioteka Narodowa

Biblioteka Publiczna m.st. Warszawy, Klasztor Sióstr Wizytek, Muzeum Narodowe, Muzeum Pałac w Wilanowie

Zamek Królewski w Warszawie

Wrocław - Zakład Narodowy im. Ossolińskich

oraz

Częstochowa - Klasztor Paulinów na Jasnej Górze

Tekst przedstawionego na wystawie listu o. Kordeckiego do gen. Burcharda Müllera w tłumaczeniu z jęz. łacińskiego na język polski)

Jaśnie Wielmożny Panie!

Niechaj się dowie Wasza Dostojność, iż nie jest naszym powołaniem wybierać Królów, lecz tylko wybranych przez wysokie stany Królestwa szanować i być im posłusznymi. Kogo zatem czuwający nad Rzeczypospolitą wybierają, temu i my tak siebie samych jako też i Święte Miejsce, które dotąd w opiece i największej czci u Królów było, kornie poddajemy i poddawać będziemy. Ale do tego nie zmusza nas oręż, bo rycerstwo nie jest naszym rzemiosłem ani mamy po temu siły, aby się opierać potędze Królów. Widzieliśmy rozporządzenie Jego Królewskiej Mości: a ponieważ mamy dostateczną załogę do powstrzymania napadu na Miejsce Święte, dlatego rozporządzenie wspomniane w wielką wprowadziło nas wątpliwość, tym bardziej, że klasztor nasz z kościołem ma od dawna wcale innego pana i nazywa się Jasną Górą, miasto zaś Częstochowa wcale do klasztoru nie należy. Dlatego błagamy usilnie Jego Dostojność, abyś zechciał zostawić w pokoju Zgromadzenie nasze i kościół Bogu i Najświętszej Bogarodzicy poświęcony, iżby w nim cześć Boga na przyszłość pozostała, gdzie by razem Majestat Boski błagano o zdrowie i powodzenie Najjaśniejszego Króla. Tymczasem my niegodni, zanosząc nasze prośby, polecamy się najusilniej łaskawym względem Waszej Dostojności pokładając ufność w Jego dobroci, po której i na przyszłość wiele sobie obiecujemy.

Na Jasnej Górze dnia 21 listopada roku zbawienia 1655.

O. AUGUSTYN KORDECKI, przeor Jasnogórski